

••• HISTORICKÁ DETEKTIVKA •••

PETER
TREMAYNE

VYŠEHRAĐ

PAVOUČÍ
SÍŤ

••• PŘÍPAD SESTRY FIDELMY •••

..✎ HISTORICKÁ DETEKTIVKA ☞..

*PETER
TREMAYNE*

*PAVOUČÍ
SÍŤ*

VYŠEHRA D

Věnováno mému dobrému příteli
Terenci
z rodu Mac Carthy Mór, pánovi z Desmondu,
jenž je padesátou první generací nepřerušené mužské linie
od krále Eoghana Móra z Cashelu (zemřel roku 192 n. l.)
a jenž srdečně uvítal sestru Fidelmu
mezi své rodové předky!

Z anglického originálu *The Spider's Web*
vydaného nakladatelstvím *Headline Publishing Group*, 1997
přeložila Alžběta Slavíková Hesounová
Typografie Vladimír Verner
Ilustrace na obálce Lee Gibbons
E-knihu vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
v Praze roku 2016 jako svou 1485. publikaci
Odpovědná redaktorka Adéla Tošovská
Vydání v elektronickém formátu první
(podle prvního vydání v tištěné podobě)
Doporučená cena E-knihy 180 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

Copyright © 1997 by Peter Tremayne
Translation © Alžběta Slavíková Hesounová, 2016

ISBN 978-80-7429-723-6

Tištěnou knihu si můžete zakoupit na www.ivysehrad.cz

*Zákony jsou jako pavoučí sítě: když se k nim
přiblíží nebohé a slabé stvoření, lapí se,
ale silnější tvor je dokáže prorazit a uniknout.*

Solón Athénský
(640 – asi 561 př. n. l.)

Události tohoto příběhu se odehrávají v měsíci, který se v Irsku v sedmém století označoval jako *cét-soman*, později *beltaine* – dnes se mu říká květen. Píše se rok 666.

Čtenářům, kteří se již s příběhy sestry Fidelmy setkali, bude známo, jaké panovaly rozdíly mezi irskou církví v sedmém století, dnes obecně nazývanou keltskou, a mezi křesťanstvím římským. Velká část irské liturgie a filozofických názorů se od římských značně lišila. Už byla také řeč o tom, že myšlenka celibátu mezi členy duchovního stavu nebyla v té době nijak populární, ani v keltské církvi, ani v samotném Římě. Je třeba mít na paměti, že ve Fidelmině době sloužily v mnoha klášterech společně osoby obojího pohlaví a že řeholníci a řeholnice často vstupovali do stavu manželského a společně vychovávali děti ve službě církvi. Dokonce i opati a biskupové se v té době mohli ženit a často tak činili. Pokud máme Fidelmin svět správně pochopit, nesmíme tento fakt pouštět ze zřetele.

Jelikož předpokládám, že pro většinu čtenářů je Irsko v sedmém století zemí prakticky neznámou, přikládám také zjednodušenou mapu království Muman. V textu zachovávám raději jméno v této formě; kdybych totiž použil moderní výraz Munster, dopustil bych se anachronismu, neboť severská přípona *stadr* (místo), která slovu Munster dala vzniknout, byla přidána až v devátém století. Stejně tak i mnoho vlastních irských jmen ze sedmého století bude v dnešní době znít neobvykle, proto uvádím pro přehlednost seznam hlavních postav.

Čtenářům bude též ku prospěchu, budou-li vědět, že platební jednotka *cumal* představovala hodnotu tří dojníc. Pokud se *cumal* vztahoval k rozměru pozemku, v dnešní době by šlo o ekvivalent 13,85 hektarů.

Jako poslední chci připomenout, že Fidelma žije ve starobylém irském společenském systému, který se řídí přísnými zákony zvanými Fénechovy, jimž se ale častěji říká brehonské (od slova *breitheamh*, soudce). Je vyškolenou advokátkou soudního dvora, což bylo povolání, které v té době v Irsku ženy zastávaly poměrně běžně.

Sestra Fidelma z Kildare, *dálaigh* neboli advokátka soudního dvora v Irsku sedmého století

Bratr Eadulf ze Seaxmund's Ham, saský mnich ze země Jižního lidu

Cathal, opat z Lios Mhór

Bratr Donnán, *scriptor*

Colgú z Cashelu, král Mumanu a Fidelmin bratr

Beccan, vrchní brehon neboli soudce klanu Corco Loíge

Bressal, majitel noclehárny

Morna, Bressalův bratr

Eber, vládce Araglinu

Cranat, Eberova manželka

Crón, Eberova dcera a jeho *tánaiste* neboli následnice

Teafa, Eberova sestra

Móen, slepý a hluchoněmý mladík

Dubán, velitel Eberovy tělesné stráže

Crítán, mladý bojovník

Menma, vrchní podkoní v araglinské tvrzi

Dignait, správcová

Grella, služebná

Otec Gormán z Cill Uird

Archú, mladý rolník z Araglinu

Scoth, jeho snoubenka

Muadnat z Temných blat, jeho bratranec

Agdae, Muadnatův vrchní honák a synovec

Gadra, poustevník

Clídna, majitelka nevěstince

Kolem holých temen vysokých kopců táhnoucích se od Maoldomhnachova vrchu, který dal celému pohoří jméno, se ozývalo rachocení hromu. Občasný záblesk světla vykreslil obrys tyčících se hor a vrhl do araglinského údolí dlouhé stíny, dopadající až k úpatí kopců na severu. Panovala temná noc, na nebi se kupila bouřková mračna, honila se po obloze a klopýtala jedno přes druhé, jako by do nich hned tu hned tam dul silný dech starobylých bohů.

Na vysokých pastvinách v kopcích se k sobě tiskla stáda chundelatých krav, z nichž některá každou chvíli rozčileně zabučela, nejen aby sebe a své družky ukonejšila před blížící se bouří, ale také aby ostatní varovala před silným pachem divokých vlků, jejichž hladové smečky lovily v temných lesích obklopujících horské louky. V rohu pastviny, daleko od vyděšených krav, stál majestátní jelen a s úzkostnou pozorností dohlížel na stádo svých laní a kolouchů. Čas od času trhl hlavou s rozložitým paroží k nebesům a citlivé chřípí se mu zachvělo. Navzdory temnotě, hustým mrakům a blížící se bouřce zvíře vycítilo, že se od vzdálených vrcholů na východě blíží svítání.

V údolí pod ním, u černé zurčící řeky, která se vinula krajinou jako stužka, stál shluk neopevněných budov nořících se do naprosté tmy. V této hodině se nikde ještě nepohnul byt jen pes, a bylo tak brzy, že ani kohouti nehlásili příchod nového dne. I ptáci ukrytí v okolních stromech se teprve pomalu probírali ze spánku a prozatím nezačali se svým ranním chórem.

Ale jeden člověk už v této temné hodině procítl, jeden muž už se probudil, ačkoliv svět kolem byl dosud jako bez života.

Menma, vrchní podkoní Ebera, pána Araglinu, vysoký a hřmotný chlap s huňatým rusým plnovousem a zálibou v kořalce, zamrkal a odhodil ze sebe ovčí kůži, kterou byl přikrytý na slavníku sloužícím mu jako lůžko. Vnitřek osamělé chalupy tu a tam ozářilo světlo blesku. Menma zamručel a zatřásl hlavou, jako by doufal, že se tím zbaví následků všerejšího večerního pití. Natáhl se ke stolu a třesoucí se rukou zašátral po křesadle a troudu, aby zapálil lojovou svíci stojící na desce. Potom si protáhl ztuhlé údy. Navzdory nadměrnému pití měl v sobě záhadně zabudován vnitřní pojem o čase. Celý život se budil hodinu před rozbřeskem a vůbec nezáleželo na tom, jak pozdě se předchozí noci dopotácel v opilosti do postele.

Hromotluk začal svůj ranní rituál tím, že proklel všechno živé. Pro klení měl nadání. Někteří lidé zahajovali den modlitbou, jiní ranní očišťovnou. Menma z Araglinu začínal den tím, že proklel svého pána, náčelníka Ebera, a sesílal na něho všemožné druhy smrti – udušení, křeče, rozdupání koněm, úplavici, otravu, utonutí, probodnutí a ještě další způsoby, které mu jeho chabá představivost nabídla. Když na svého pána vyčerpal veškerá zlořečení, na něž byl s to připadnout, pokračoval Menma proklínáním vlastního života, svých rodičů za to, že nebyli bohatí a mocní; proklel je za to, že byli jen prostí rolníci a tím pádem i jeho předurčili k nuznému bytí prachspolečného podkoního.

Jeho otec s matkou pracovali jako obyčejní námezdníci na polnostech svého zámožnějšího bratrance. Sami v životě ničeho nedosáhli a jejich synovi nezbylo než se také spokojit s podřízeným postavením. Menma byl zahořklý a závistivý muž, hluboce nespokojený se svým životním údělem.

Přesto i dnes, jako každý den v tuto časnou hodinu, bez rozmýšlení vstal a natáhl na sebe oděv z předchozího dne. Nikdy se neobtěžoval tím, že by se myl nebo si rozčesal špinavé zacuchané vlasy, jejichž rudé provazce mu sahaly až k ramenům, a podobně zanedbával i svůj hustý plnovous. Dopřál si jen velký doušek *cormy*, nasládlého piva, které měl vždy po ruce ve džbánu na stolku u lůžka – to byla dle jeho názoru dostatečná očišťovna, jež ho měla připravit do nového dne. Pach jeho těla a šatu dával najevo všem, kteří se k němu dostali dost blízko, aby ten nevábný odér zachytili, že Menma si s čistotností rozhodně hlavu nedělá.

Dovlekl se ke dveřím chalupy, otevřel a pohlédl na zatažené nebe, přičemž několikrát zamrkal. Stále bylo slyšet rachocení hromu, ale Menma instinktivně vycítil, že ten den v údolí nezaprší. Bouřka zuřila za horami a postupovala podle nich od východu k západu, souběžně s araglinským údolím. K severu přes horské vrcholy se mračna nepřehoupnou. Ne, čeká je suchý den, i když bude pod mrakem a chladno. Na zatažené obloze nebyly vidět hvězdy, takže Menma nemohl přesně určit čas, ale viděl – nebo lépe řečeno vycítil – nad vzdálenými vrcholky hor na východě tenkou linku svítání.

Tvrz náčelníka Araglinu dosud dřímala ve tmě. Ačkoliv šlo ve skutečnosti o prostou neopevňenou vísku, slušnost žádala, aby se příbytek klanového vůdce označoval jako tvrz či pevnost.

Menma stál ve dveřích a právě začal tiše proklínat počínající den. Nenáviděl celý svět, protože zatímco všichni ostatní mohli ještě klidně spát, on musel vstávat jako první. Když skončil s nadávkami na den, přešel plynule na Araglin a zahrnul ho všemi kletbami, které mu jeho omezený slovník poskytl.

Na chvíli se vrátil do chalupy, sfoukl svíčku a pak se šouravě vydal po pěšině vedoucí od pokojných stavení ve vesnici k náčelníkovým stájím. Na cestu si svítit nepotřeboval, znal ji téměř po paměti. Jako první bude muset vypustit koně na pastvu, pak nakrmit lovecké psy svého pána a nakonec dohlédnout na dojení náčelníkových krav. Než vyžene koně na louku a nakrmí psí smečku, služebné už také vstanou a půjdou dojit. Dojení nebyla mužská práce a Menma by se k němu ani za nic nesnížil. Ale nedávno v jejich údolí došlo ke krádeži dobytka a Eber, Menmův pán, mu nakázal, aby každé ráno stádo dojnic zkontroloval. Pro každého náčelníka bylo urážkou na cti, když si někdo dovolil ukrást mu ze stáda byť jen jediné tele, a Eber byl bez sebe zlostí, když se doslechl, že na území jeho klanu vnikli zloději dobytka. Jeho válečníci projeli údolí křížem krážem, aby viníky dopadli, ale bezúspěšně.

Menma se mezitím přiblížil k impozantnímu tmavému obrysu sněmovního a poradního domu, jedné z mála velkých kamenných budov ve starobylé pevnosti. Další kamennou stavbou byl kostelík bratra Gormána. Konírny stály až vzadu za okrouhlou poradní halou, hned za ubytovnou pro hosty. Aby se ke stájím dostal, musel Menma projít po cestě vedoucí kolem dřevěné

přístavby u kamenných zdí budovy, v níž měl jeho náčelník s rodinou soukromé komnaty. Menma na dřevěnou stavbu nenávistně pohlédl. Eber si bude klidně chrápat v posteli ještě hodinu po rozbřesku.

Pod hustým příkrovem vousů se oplzle ušklíbl. Zauvažoval, jestli s Eberem dnes v noci někdo sdílí lože. Pak se mu ale zlostí stáhla tvář. Proč zrovna Eber? Proč ne on? Čím si Eber zasloužil, že má majetek, moc a dokáže do postele nalákat kdekterou ženu? Kdo určil, že Menmovým osudem je žít jako prostý štolba? Proč...?

V tu chvíli se ale zastavil uprostřed kroku a dal hlavu na stranu.

Ve tmě kolem panovalo naprosté ticho. Pevnost se ještě neprobouzela k životu. Až kdesi vysoko, vysoko ve vzdálených kopcích se náhle ozvalo dlouhé a táhlé vytí vlka, které ticho porušilo. Ne, tento zvuk ho prve nevyrušil. Předtím zaslechl něco jiného. Zvuk, který nedokázal nikam zařadit.

Ještě chvíli zůstal bez pohnutí stát, ale všude panoval naprostý klid. Už už se chystal mávnout nad tím rukou v domnění, že šlo jen o zaskučení větru, když vtom se to ozvalo znovu.

Slabé dlouhé zaúpění.

Byl to skutečně jen vítr?

V tu chvíli Menma padl na kolena a otřásl se. Ať ho Bůh chrání před vším zlým! Není to snad jeden z tajemných obyvatel kopců? Příslušník lidu zvaného *sídh*, nevysoký skřet, který mezi lidmi pátrá po duších, které by si mohl odnést do temných jeskyň pod horami?

A pak se ozval krátký výkřik, nijak hlasitý, ale dost na to, aby Menmu vyděsil; srdce se mu na okamžik zběsile rozbušilo. Potom se znovu ozvalo zaúpění. Tentokrát bylo lépe slyšet a trvalo déle.

Menma se rozhlédl. Nezdálo se mu, že by se ve stínech budov kolem cokoliv hýbalo. Podle všeho nikdo jiný ten zvuk neslyšel. Pokoušel se odhadnout, odkud se ozývá a připadalo mu, že přichází od komnat samotného Ebera. Ačkoliv se Menmovi prve zdálo, že sténání snad vydává nějaká nadpozemská bytost, nyní už nepochyboval, že vychází z úst člověka. S úlevou si vydechl – ačkoliv ho život těšil pramálo, přece jen nebylo záhodno zahrávat si s lidem *sídh*, když si někdo z jeho řad umanol ukrást člověku duši. Rychle se rozhlédl. Zdálo se, že v budově panuje tma a ticho. Není snad Eber nemocný? Zamračil se nerozhodně, nevě-

děl, jak se zachovat. Ať se věc má, jak chce, Eber byl jeho pán, a Menma byl svému pánu povinován sloužit. A tuto povinnost nedokázala přehlušit ani jeho značná zatrpkllost.

Opatrně přešel ke vstupu do Eberových soukromých komnat a zlehka zaklepal.

„Ebere? Je ti dobře? Nepotřebuješ pomoc?“ zavolal zdušeným hlasem.

Nikdo mu neodpověděl. Znovu zaťukal, tentokrát o něco hlasitěji. Když se stále nic neozývalo, sebral v sobě odvalu a zvedl petlici na dveřích. Dveře nebyly zevnitř zajištěné, ale on to ani nečekal. V pevnosti pána Araglinu nikdo nikde nezamykal. Menma vešel dovnitř. Jeho oči si vzápětí přivykly na tmu. Místnost, v níž se právě ocitl, byla prázdná. Z předchozí zkušenosti už ale věděl, že jeho náčelník má v zadu ještě další komnatu. První pokoj, kde se nacházel nyní, se nazýval „místo k rozhovorům“ a vládce klanu zde přijímal soukromé návštěvy, významné hosty, kterým se chtěl věnovat o samotě, nikoliv před zraky všech, jak tomu bylo v hlavní síni. Za přijímacím pokojem se nalézala Eberova ložnice.

Když se Menma ještě jednou přesvědčil, že zde opravdu nikdo není, vykročil ke dveřím v zadu.

Jakmile se k nim přiblížil, okamžitě si všiml jedné věci: zpod dveří vycházel slabý proužek světla. A vzápětí si uvědomil další: úpění linoucí se z ložnice zesílilo.

„Ebere!“ zvolal ostrým hlasem. „Je všechno v pořádku? To jsem já, Menma, tvůj štolba.“

Nikdo neodpověděl, ale ani sténání neustalo.

Menma došel až ke dveřím a silně na ně zaklepal.

Jen na okamžik zaváhal, pak vešel.

Na malém stolku stála rozsvícená lampa. Menma rychle zamrkal, aby si oči rychleji přivykly na světlo. Viděl, že u lůžka kdosi klečí, jakási postava se svěšenou hlavou a rameny, která se pohupovala dopředu dozadu a táhle naříkala. To z jejích úst vycházely ty zvuky, které prve slyšel. Povšiml si, že dotýčný má na oděvu jakési tmavé skvrny. V tu chvíli se mu oči mírně rozšířily. Skvrny byly od krve a neznámý v rukou svíral předmět, který se ve světle lucerny leskl a pableskoval. Byla to dýka s dlouhou čepelí.

Menma na chvíli strnul a jen nevěřicně sledoval výjev před sebou.

Pak pochopil, že v komnatě je ještě další osoba. Kdosi ležel v posteli, u níž klečel onen sténající člověk.

Menma udělal krok kupředu.

Na lůžku byl natažený nahý náčelník Eber, ačkoliv ho částečně halila příkrývka, kterou měl obtočenou kolem krví zbroceného těla. Jednu ruku měl pohozenou ledabyle za hlavou. Oči měl doširoka vytřeštěné a v mihotajícím světle lampy se na okamžik zdálo, že je v nich život. Hruď byla pokrytá mnoha ranami, z nichž se vyřinula spousta krve. Menma viděl dost porážek dobytka, aby spolehlivě poznal rozeklanou ránu, kterou po sobě zanechá nůž. Do těla musel kdosi zuřivě bodat zbraní, znovu a znovu – do těla vládce Araglinu.

Menma se na okamžik chystal pokleknout, ale pak si to rozmyslel.

„Je mrtvý?“ otázal se dutým hlasem.

Postava vedle lůžka se nepřestávala kývat sem a tam a neustále tiše naříkala. Ani nezvedla hlavu.

Menma udělal další krok a bez pohnutí se zadíval na tělo před sebou. Pak přistoupil až k lůžku, klekl na jedno koleno a natáhl se ke krku svého pána, aby mu nahmatal pulz. Tělo už ale začínalo chladnout a bylo na omak mírně lepkavé. Když se náčelníkovi zadíval z větší blízkosti do očí, ve kterých se nyní neodráželo světlo, nemohlo mu uniknout, že jejich pohled je strnulý a zastřený.

Menma se zvedl a s nechutí se podíval na mrtvolu na lůžku. Na okamžik zaváhal, věděl totiž, že ačkoliv ho zrak jistě neklame, stejně by se měl přesvědčit, že je Eber skutečně mrtev. Pozvedl nohu a špičkou boty do těla strčil. Eber se nepohnul. Menma se rozpráhl a vší silou kopl náčelníka do boku. Ne, nemýlil se. Eber, jeho pán a vládce, je po smrti.

V tu chvíli stočil pohled na nařikající postavu, která v rukou stále svírala nůž. A pak se chraplavě rozesmál. Právě tehdy si totiž uvědomil, že on, podkoní Menma, se stane bohatým a mocným stejně, jako jsou jeho bratřanci, kterým celý život záviděl.

Ještě pořád se pro sebe pochechtával, když vycházel z komnat svého pána, aby vyhledal Dubána, velitele Eberovy tělesné stráže.

Hluboké temné odbíjení klášterního zvonu ohlásilo pokračování soudního zasedání. Bylo sice krátce po poledni, ale ve vzduchu byl cítit chlad. Zdi ze studené šedé žuly bránily slunečním paprskům, aby vnikly do budovy. Malý kostelík stojící na kraji kláštera, který se nyní dočasně stal místem k projednávání soudních pří, byl téměř liduprázdný. Do dřevěných lavic zatím usedla sotva hrstka lidí. A přitom ještě předchozího dne kaple téměř praskala ve švech, uvnitř se tísnili účastníci soudního jednání, obžalovaní a svědkové. Ale dnešního odpoledne měl být před soudním dvorem přednesen a rozhodnut poslední případ. Ve všech ostatních, které před soudem zazněly, už byl rozsudek vynesен.

Zhruba půl tutu přítomných, jichž se poslední případ týkal, uctivě povstalo, když do kaple vstoupila soudkyně, brehon, a zaujala místo v křesle v čele sálu. Šlo o ženu asi pětadvacetiletou, možná o trochu starší, oděnou do řeholního roucha. Byla vysoká, s velice půvabnou tváří a zpod závoje na hlavě se jí drala záplava rudých vlnitých vlasů. Barva jejich očí se nedala tak přesně rozpoznat, protože někdy se zdály průzračně a ledově modré, ale občas se v nich zaleskl zvláštní zelený oheň, což záleželo na náladě jejich majitelky. Její mladistvé vzezření příliš neladilo s obecnou představou zkušeného a váženého soudce, ale během posledních několika dní, kdy se zde zaobírala celou řadou případů, jež pokaždé rozvážně prozkoumala a pečlivě prověřila výpovědi svědků, si tato mladá žena získala svými vědomostmi, logickým uvažováním a pochopením pro druhé úctu všech, kteří před ni předstoupili.

Sestra Fidelma byla ve skutečnosti vyškolená coby *dálaigh*, advokátka soudního dvora pěti království irských. Byla vzdělaná až do hodnosti *anruth*, což znamenalo, že mohla nejenom přednášet právní pře před soudem, ale také, pokud k tomu byla vyzvána, mohla svolat soudní zasedání, předsedat mu a sama rozhodovat v celé řadě případů, které nevyžadovaly přítomnost soudce vyšší úrovně. A právě v roli soudkyně zde, v opatství Lios Mhór, na žádost kláštera právě zasedala. Opatství leželo vedle „velikého opevnění“, podle něhož také dostalo jméno. Bylo vystavěno na březích mocné řeky označované prostým názvem Abhainn Mór, „Velká řeka“, jižně od Cashelu v království Muman.

Klášteří *scriptor*, který byl soudnímu zasedání přítomen coby zapisovatel a měl za úkol zaznamenávat vše, co se bude projednávat, zůstal stát, i když se Fidelma a ostatní usadili. Měl zasmušilý hlas, který Fidelmu přivedl na myšlenku, že by se ten člověk mohl živit jako nájemný nářikač na pohřbech.

„Tento soud zahajuje jednání. Pokračuje jednání o při, v níž proti sobě stojí Archú, syn Suanach, a Muadnat z Temných blat.“

Poté se posadil, vrhl k Fidelmě významný pohled a pozvedl rydlo, jímž průběh soudu zaznamenával do vrstvy měkkého jílu připraveného v dřevěných rámečcích. Po skončení jednání byly tyto záznamy přepsány do trvanlivější podoby v pergamenových svazcích.

Fidelma byla usazená za mohutným složitě vyřezávaným stolem z dubového dřeva, dlaně měla položené na jeho desce. Opřela se v křesle a rozhlédla se klidně po osobách shromážděných v lavicích před sebou.

„Archú a Muadnate, přistupte prosím přede mne.“

Po jejích slovech chvatně povstal jakýsi mladík. Nemohlo mu být více než sedmnáct let a ve tváři měl dychtivý výraz – Fidelmě připomněl psa, který se snaží zavděčit svému pánu, když sledovala, jak spěchá kupředu. Druhý z mužů byl ve středním věku, mohl by být mladíkovým otcem. Tvářil se vážně, ba téměř zarputile. V jeho celkovém vzezření bylo pramálo veselí.

„Vyslechla jsem důkazy přednesené v tomto případě,“ promluvila Fidelma a pohlédla z jednoho na druhého. „Zkusím teď nezaujatě předestřít všechna fakta. Ty, Archú, jsi právě dosáhl dospělosti, takzvaného věku volby. Je to tak?“

Mladík přikývl. Podle zákona se právě v sedmnácti letech stával z chlapce muž a mohl o sobě sám rozhodovat.

„A jsi jediným dítětem Suanach, která zemřela loňského roku? Suanach, která byla dcerou Muadnatova strýce?“

„Byla to jediná dcera bratra mého otce,“ přisvědčil Muadnat hrubým hlasem bez stopy citu.

„Přesně tak. Tudíž vy dva jste vlastně druzí bratřanci?“

Na to nikdo neodpověděl. Bylo nad slunce jasnější, že ti dva k sobě nechovají pražádnou náklonnost, ať je jejich příbuzenský vztah jakýkoliv.

„Tak blízce spřízněné osoby by se neměly utíkat k zákonu, aby dokázaly urovnat rozdíly, které mezi nimi panují,“ napomenula je Fidelma. „Stále trváte na tom, že má o vaší při rozhodnout tento soud?“

Muadnat si znechuceně odfrkl.

„Já o to nijak nestál, abych sem musel.“

Mladíkovi hněvivě zaplály tváře.

„Ani já ne. Mnohem lepší by bývalo, kdyby se můj bratránek zachoval správně, jak káže morálka, pak by to nikdy nedošlo až sem.“

„To já jsem v právu,“ odsekl Muadnat. „Ty si na ty pozemky žádné nároky dělat nemůžeš.“

Sestra Fidelma pozvedla s kousavým výrazem obočí.

„Zdá se, že o tom skutečně bude muset rozhodnout soud, neboť vy dva se očividně shodnout nedokážete. A přišli jste s tím případem k tomuto dvoru právě proto, abyste obdrželi právní výnos. Rozhodnutí, které tento soud vynese, bude závazné pro oba z vás.“

Opřela se v křesle, složila ruce do klína a muže před sebou si pozorně změřila. Oběma se v zakaboněných tvářích zračil hněv.

„Dobrá tedy,“ promluvila nakonec. „Suanach, pokud jsem tomu správně porozuměla, zdédila po svém otci pozemky. Opravte mne, pokud se mýlím. Později se provdala za mladíka ze zámoří, Brita jménem Artgal, který do manželství žádné pozemky nepřinesl, neboť byl cizinec.“

„Cizinec bez vindry v kapse,“ zamručel Muadnat.

Fidelma si ho nevšímalá.

„Artgal, který zplodil syna Archúa, před několika lety zemřel. Je to tak?“

„Můj otec zemřel při střetu s kmenem Uí Fidgente, když sloužil cashelskému králi.“ To se ozval Archú a ta slova pronesl s hrdostí.

„Nájemný žoldák,“ ucedil Muadnat posměšně.

„Tento soud nemá za úkol vynést rozsudek nad Artgalovou povahou,“ ozvala se sestra Fidelma podrážděně. „Byla jsem požádána, abych rozhodla o právní stránce vašeho sporu. Nuže, Artgal a Suanach byli manželé...“

„Navzdory přání naší rodiny,“ vložil se jí opět Muadnat do řeči.

„To už jsem si stačila povšimnout,“ opáčila Fidelma vyrovnaným hlasem. „Ovšem sezdaní byli. Po Artgalově smrti Suanach nadále obdělávala svá pole a vychovávala syna Archúa. Ale před rokem zemřela.“

„A pak se u nás objevil můj takzvaný bratranec a začal tvrdit, že všechna ta půda patří jemu.“ Archú hovořil nesmírně hořkým hlasem.

„Takový je zákon,“ ozval se Muadnat úlisně. „Půda patřila Suanach. Její muž, jelikož to byl cizinec, žádné vlastní pozemky neměl. Když Suanach zemřela, její pozemky se navrátily její rodině, a v té jsem já její nejbližší příbuzný. Taková je řeč zákona.“

„Sebral mi úplně všechno,“ postěžoval si mladík nešťastně.

„Ty pozemky mi teď patří, měl jsem právo si je vzít. A tys v té době ještě ani nedosáhl věku volby.“

„Je to tak,“ přitakala Fidelma. „V minulém roce byl Muadnat podle práva jakožto tvůj nejbližší dospělý příbuzný tvým opatrovníkem, Archú.“

„Opatrovníkem? Chtěla jsi říct otrokářem, ne?“ prohlásil mladík posměšně. „Nutil mě pracovat na mé vlastní půdě a dával mi za to jen najíst, choval se ke mně hůř než k námezdním silám a musel jsem jíst a spát ve chlévě s dobyt看kem. Vlastní příbuzní mé matky se mnou nezacházejí ani tak slušně jako s lidmi, které si najímají na hrubou práci na poli.“

„To vše už je mi známo,“ poznamenala Fidelma trpělivě.

„My tomu klukovi nejsme z hlediska práva povinováni ničím,“ zamručel Muadnat. „Dali jsme mu co jíst a kde spát. Měl by za to být vděčný.“

„K tomu se vyjadřovat nehodlám,“ odvětila Fidelma chladně. „Shrneme-li ale Archúovu žalobu vůči tobě, Muadnate, můžeme říci, že tvrdí, že mu náleží část půdy, která dříve patřila jeho matce. Je to tak?“

„Pole jeho matky se vrátilo její rodině. On může dědit jedi-
ně po otci, a jelikož jeho otec sem přišel z ciziny, žádnou půdu

neměl, a nemohl mu ji tedy zanechat. Ať si jde do země svého otce, pokud chce mít vlastní pole.“

Fidelma se nepřestávala zády opírat o křeslo, ruce založené v klíně, a upřeně Muadnata sledovala. Po chvíli své ohnivé oči mírně přivřela a zatvářila se co možná nejvyrovnaněji

„Když zemře člověk, který vedl život coby *ocáire*, tedy malý rolník, pak se z jedné sedminy jeho pozemků musí odvést daň náčelníku jeho klanu, jenž dohlíží na správu celého klanového území. Bylo toto vykonáno?“

„Bylo,“ ozval se *scriptor*, který v tu chvíli vzhlédl od svých záznamů. „Máme zde o tom potvrzení od tamního klanového vůdce Ebera z Araglinu, sestro.“

„Výborně. Výnos tohoto soudu bude v tom případě zcela prostý.“

Fidelma se pomalu otočila směrem k Archúovi.

„Tvá matka byla dcerou a jediným dítětem malého rolníka, *ocáireho*. Po jeho smrti jí jako ženské dědičce připadlo právo spravovat otcovy pozemky po dobu svého života. Za obvyklých okolností nemůže žena přenechat půdu svému muži či synům a po její smrti přejdou pozemky na nejbližší příbuzné z její původní rodiny.“

Muadnat se trochu napřímil a poprvé za celou dobu se jeho zlobně stažená tvář roztáhla do spokojeného úsměvu. Vítězoslavně střelil očima po mladíkovi vedle sebe.

„Nícméně,“ pokračovala Fidelma a z hlasu jí náhle zazněl ledový tón, který prořízl vzduch v sále jako nůž, „pokud je manželem ženy cizinec, což v našem případě platí, neboť Archúův otec byl Brit, nebude na klanovém území vlastnit žádnou půdu. Z čehož plyne, že nebude mít co odkázat svému synu. V takovýchto případech právo hovoří jasnou řečí a byl to samotný velký soudce Bríg Briugaid, který takový rozsudek vynesl jako první a jeho slovo se pak stalo zákonem. A tento zákon praví, že za uvedených okolností může matka svému synu půdu odkázat, ovšem s jistým omezením. Z její půdy smí na syna přejít jen pole v hodnotě nejvýše sedmi *cumalů*, což se rovná nejmenší velikosti pozemku, jehož vlastnictvím se z člověka stává *ocáire* neboli drobný rolník.“

Rozhostilo se ticho a jak žalobce, tak obžalovaný se očividně snažili pochopit, co ten výrok vlastně znamená. Sestra Fidelma se po chvíli slitovala nad jejich nechápavým výrazem.

„Zákon je v tomto případě nakloněn tobě, Archú,“ usmála se na mladíka. „Tvůj bratranec to pole obdělává neoprávněně, jestliže už jsi dosáhl plnoletosti. Musí ti tedy vydat pozemek v hodnotě sedmi *cumalů*.“

Muadnatovi spadla čelist.

„Ale... ale to pole má sotva velikost sedmi *cumalů*. Pokud by si měl sedm *cumalů* ponechat, na mě už vůbec nic nezbyde.“

Fidelma začala hovořit hlasem, jaký používá učitel, když dělá žákům přednášku.

„Podle knihy *Críth Gablach*, našeho prastarého zákoníku, je pozemek velikosti sedmi *cumalů* právě tak veliký, aby jeho vlastnictvím nabyl člověk postavení *ocáira*, a přesně tolik má Archú právo obdržet,“ odříkala zřetelně. „A mimo to, jelikož tvé jednání bylo protizákonné a došlo tak daleko, že Archú neměl jinou volbu nežli předvolat tě sem přede mne, ukládám ti povinnost zaplatit tomuto soudu pokutu ve výši jednoho *cumalu*.“

Muadnatovi zbělela tvář a proměnila se v hněvivou škrabošku.

„To je nespravedlnost,“ zavrčel temně.

Fidelma na něho pohlédla s naprostým klidem.

„Ty o nespravedlnosti hovořit nemůžeš, Muadnate. Jsi s tímto mladíkem spřízněný. Když jeho matka zemřela, tvou povinností bylo postarat se o něj a chránit ho. A ty ses ho namísto toho pokusil připravit o právoplatné dědictví, nutil jsi ho pro sebe pracovat bez nároku na odměnu a nechal jsi ho žít v podmínkách horších, než jaké mají otroci. Upřímně pochybuji, že máš sebe-menší představu o spravedlnosti. Spravedlivé by bylo, abych ti uložila zaplatit mu ještě náhradu za to, jak ses k němu choval. Buď ujištěn, že se právě snažím vyvážit spravedlnost soucitem.“

Fidelma ta slova vyslovila se zřetelným chladem a zahořkle se tvářící muž překvapeně zamrkal, jako by na něho přival jejího opovržení zapůsobil téměř jako tělesný útok.

Ztěžka polkl.

„Odvolám se proti tomuto rozhodnutí u svého náčelníka Ebera z Araglinu. Ty pozemky patří mně! Neslyšelas o mně naposledy.“

„Odvolat se lze pouze k vrchnímu soudci cashelského krále,“ přerušil ho suše *scriptor*, když dokončil záznam rozsudku. Pak odložil rydlo a jal se nespokojenému stěžovateli vysvětlovat: „Jakmile brehon vynese soud, nemůžeš mu začít spílat. Pokud máš k rozsudku námitky, musíš je vyjádřit náležitým způsobem. Ale do té doby, Muadnate z Temných blat, se musíš rozhodnutí

tohoto soudu podřídít a opustit dotyčné pozemky, aby je mohl začít využívat tvůj bratranec Archú. Pokud to neučiníš do devíti dnů ode dneška, můžeš být vyhnán násilím. Je ti to jasné? A tvůj *cumal* pokuty musí být zaplacen do příštího úplňku.“

Muadnat se otočil a beze slova rychle vykročil z kaple. Jakýsi drobný šlachovitý mužik s kstící kaštanových vlasů vyskočil z lavice a připojil se k němu.

Z Archúovy tváře bylo jasně patrné, že ještě pořád nedokáže tak docela rozsudku uvěřit. Naklonil se přes stůl k Fidelmě, popadl ji za ruku a začal s ní divoce trást.

„Bůh ti žehnej, sestro. Zachránila jsi mi život.“

Fidelmá se na nadšeného mladíka mírně pousmála.

„Jen jsem vynesla rozsudek v souladu se zákonem. Kdyby právo hovořilo jinak, musela bych tvou žádost zamítnout. U tohoto dvora hovoří zákony, nikoliv já.“

Uvolnila ruku z jeho sevření. Nebylo jasné, jestli mladík vůbec slyšel, co mu řekla, ale nepřestával se usmívat, otočil se a rozběhl se k zadní stěně sálu, kde z lavice povstala jakási dívka a téměř se mu vrhla do náručí. Fidelma se s mírným dojetím usmála, když viděla, jak si ti dva mladí lidé tisknou ruce a jak láskyplně se na sebe dívají.

Potom se rychle otočila po přítomném *scriptorovi*.

„Pokud se nemýlím, toto byl poslední dnešní případ, je to tak, bratře Donnáne?“

„Přesně tak. Ještě dnes ty rozsudky zanesu do knih a dohlédnu, aby byly náležitě vyhlášeny.“ *Scriptor* se na okamžik odmlčel, pak si lehce odkašlal a mírně ztišil hlas. „U vchodu stojí náš opat a myslím, že čeká, aby s tebou mohl promluvit.“

Potom nenápadně pokynul hlavou směrem ke dveřím do sálu. Fidelma se tam podívala. A skutečně, u vchodu uviděla opata Cathala, jeho postavu se širokými rameny. Fidelma okamžitě povstala a vykročila k němu. Neušlo jí, že opat se tváří poněkud ustaraně.

„Potřebuješ se mnou hovořit, otče opate?“

Opat Cathal byl dobře stavěný svalnatý muž ve středním věku a z jeho kroku byla patrná vojenská ráznost, neboť v mládí se cvičil jako válečník. Pocházel z místního kraje a už před mnoha lety opustil vojenské řemeslo, aby se učil pod vedením blahoslaveného Cáthacha v Lios Mhór, a po čase se z něho stal všeobecně vážený vzdělanec a opat. Jelikož byl synem významného

vojevůdce, rozdal veškeré – poměrně značné – jmění svého rodu nemajetným v klanu a začal sám žít v chudobě, jak kázal jeho řád. Jeho prostota a upřímnost mu vytvářela nepřátele. Kdysi ho náčelník jistého klanu, Maelochtrid, nechal uvěznit na základě vykonstruovaného obvinění, že se věnuje čarodějnictví. Ale když posléze Cathala propustili, odpustil mu. Taková byla zkrátka jeho povaha.

Fidelma na Cathalovi oceňovala jeho citlivost a to, že mu byla zcela cizí ješitnost. Bylo to nesmírně osvěžující, neboť jinak se při jednání s představiteli církve velice často setkávala s arogancí. Cathal byl jednou z mála osob z duchovních řad, kterou by bez váhání označila jako „svatého muže“.

„Je to tak, sestro Fidelmo, hledal jsem tě,“ odpověděl opat s krátkým, ale vřelým úsměvem. „Rokování soudu již je u konce?“

Jeho hlas byl měkce modulovaný a zněl poměrně nevýrazně, ale Fidelma si přesto povšimla jakéhosi rozrušení – jistě ho cosi důležitého přimělo, aby ji vyhledal.

„Právě jsme vynесли rozsudek v posledním případě, otče opate. Děje se něco?“

Opat Cathal na okamžik zaváhal.

„Do opatství dorazili dva jezdcí. Jeden z nich je cizinec. Přijeli sem z Cashelu a potřebují s tebou hovořit.“

„Stalo se něco mému bratru?“ otázala se Fidelma ostrým hlasem, neboť to byla první myšlenka, která jí prolétla hlavou, a cítila přitom, jak do ní zarývá ledové pařáty strach. Nestalo se něco jejímu bratru Colgúovi, nově zvolenému králi Mumanu, největšího z pěti království irských?

Opat Cathal se okamžitě zatvářil provinile.

„Ach ne, ne. Tvůj bratr král je živ a zdrav,“ ujistil ji okamžitě. „Odpusť prosím mé neobratné vyjadřování. Pojď, odvedu tě do svých komnat, kde už jsi očekávána.“

Ve Fidelmě se probudila zvědavost, ale spěchala chodbami velkého kláštera tak důstojným krokem, jak jen dokázala, doprovázena vyšší postavou opata.

Lios Mhór, Velký dům, jak mu začali říkat, povstal na místě malé polozapomenuté vísky, do níž přišel z Rathanu před pouhými dvaceti lety blahoslavený Cáthach, aby zde založil nové církevní středisko. Během krátké doby se z Lios Mhór stala jedna z nejvýznamnějších církevních škol, do níž se sjížděli studenti

z mnoha zemí. Stejně jako většina velkých irských opatství byl i tento klášter smíšený dům, *conhospitae*, v němž žili společně zástupci obou pohlaví, pracovali tam a vychovávali děti ve službě Kristu. Když Cathal s Fidelmou kráčeli klášterními ambity, studenti i řeholníci s úctou ustupovali stranou s hlavou pokorně sklopenou, aby nechali opata projít. V opatství studovali mladí muži i ženy z nejrůznějších zemí, kteří do pěti království Irska přišli, aby zde obdrželi vzdělání. U dveří do svých komnat se Cathal zastavil, otevřel je a uvedl Fidelmu dovnitř.

Vedle opatova stolu stál starý muž majestátního vzhledu. Když Fidelma vešla, otočil se k ní a uvítal ji širokým úsměvem. Ještě pořád měl pohlednou tvář a byla z něj cítit životní síla navzdory stříbrným vlasům a nepopíratelně pokročilému věku. Kolem krku měl zavěšený zlatý řetěz vypovídající o jeho úřadu. I kdyby to snad nebylo poznat ze samotného jeho vzezření, podle šperku na hrudi to byl člověk vysoce postavený.

Fidelma okamžitě věděla, o koho jde.

„Beccane! Ráda tě zase potkávám.“

Vrchní brehon jí oplatil úsměv. Potom k ní přikročil a stiskl jí obě ruce v dlaních.

„A mně činí obzvláštní potěšení, když se mohu setkat s někým, koho mám nejen v oblibě, ale ještě navíc si ho vážím jako skvělého právníka, Fidelmo.“

Výraz, který měl ve tváři, a jeho vroucná slova nebyla součástí společenského úzu, šlo o nepředstíranou radost.

Vtom se za ní ozvalo nenápadné odkašlání a ona se tím směrem s tázavým pohledem otočila. Stál tam jakýsi muž v řeholním rouchu s rukama založenýma v záhybech podomácku tkané hnědé vlněné látky. Na hlavě měl vyholenou jinou tonzuru, než byla tonzura svatého Jana, kterou nosili řeholníci v pěti královstvích irských. Jeho úprava vlasů měla kořeny v Římě. Tvářil se sice vážně, ale v tmavě hnědých očích mu svítily veselé ohníčky, když ji pozdravil úklonou hlavy.

„Bratře Eadulfe!“ vydechla Fidelma rychle. „Já myslela, že pobýváš po boku mého bratra v Cashelu?“

„Bylo tomu tak. Ovšem v Cashelu pro mne bylo pramálo práce, a když jsem se doslechl, že se sem má vypravit Beccan, aby tě vyhledal, nabídl jsem se, že jej doprovodím.“

„Aby mě vyhledal?“ zopakovala Fidelma, která si v tu chvíli vzpomněla na opatova slova. „Děje se něco?“

Rychle se otočila zpět ke starému brehonovi. Opat Cathal zamířil ke svému křeslu a usadil se za stolem, zatímco vrchní brehon promluvil k Fidelmě.

„Přináším jisté znepokojivé zprávy, sestro,“ začal Beccan vážně. Potom se ale omluvně usmál a pokrčil rameny. „Odpusť, nejprve bych ti měl říci, že tvůj bratr se v hlavním městě Cashelu těší dobrému zdraví a posílá ti své nejsrdečnější pozdravy.“

Fidelma se nezdržovala tím, aby mu sdělila, že už ji opat Cathal ujistil o bezpečí jejího bratra.

„Čeho se tedy ta znepokojivá zpráva týká...?“

Beccan se na okamžik zarazil, jako by si v duchu třídil myšlenky.

„Včera odpoledne dorazil do Cashelu posel z klanu Ebera z Araglinu.“

Fidelmě to jméno bylo okamžitě povědomé a vzápětí si uvědomila, že zaznělo v poslední soudní při, o níž toho odpoledne rozhodovala. Eber byl pánem území, z něhož pocházel Archú a jeho bezcitný bratranec, kteří před ní předstoupili teprve před malou chvílí.

„Pokračuj,“ vyzvala ho provinile, neboť si uvědomila, že Beccan se znovu odmlčel, když si všiml, že je Fidelma myšlenkami jinde.

„Ten posel přinesl zprávu, že Eber byl spolu s jedním ze svých příbuzných zavražděn. Ovšem někoho přistihli na místě činu.“

„Ale jak se to celé týká mě?“ otázala se Fidelma.

Beccan pozvedl ruku jakoby v omluvném gestu.

„Jsem právě na cestě do Ros Ailithir, tvůj bratr mne pověřil vyřešením jisté tamní záležitosti. Nemohu se tedy bohužel zdržovat tím, abych se teď ještě navíc vypravil do Araglinu a vyšetřil Eberovu vraždu. Ovšem tvůj bratr král se domnívá, že je třeba ten případ co nejdříve prověřit a učinit spravedlnosti zadost. Eber z Araglinu byl věrným přítelem Cashelu a tvůj bratr došel k závěru, že by bylo správné, abys...“

Fidelma už věděla, co se Beccan chystá říct.

„Abych do Araglinu zajela já,“ dodala místo něho s povzdechem. „Inu, mé zdejší povinnosti skončily a já jsem se chystala zítra vypravit zpět za bratrem do Cashelu. Asi na tom pramálo záleží, pokud tam dorazím o den či dva později, nežli jsem předpokládala. Není mi ovšem tak docela jasné, co mám v Araglinu

vlastně vyšetřovat, když sám říkáš, že viníka už lapili? Jsou snad o jeho vině nějaké pochybnosti?“

Beccan zavrtěl rozhodně hlavou.

„Nic takového mi není známo,“ ujistil ji. „Slyšel jsem, že vraha chytili s dýkou v ruce a krví na šatech, jak stojí nad Eberovým tělem. Tvůj bratr se ale domnívá...“

Fidelma se trpce pousmála.

„Já vím. Eber byl přívrženec Cashelu, takže je důležité, aby jeho vrah došel spravedlnosti a aby to bylo učiněno co nejdříve.“

„V Araglinu nemají žádného brehona,“ vložil se jim do řeči opat Cathal, aby lépe osvětlil, oč se jedná. „Nejspíš půjde hlavně o to, abys dohlédla na správné dodržení litery zákona.“

„Je snad nějaký důvod se domnívat, že by tomu mělo být jinak?“

Opat Cathal rozhodil rukama, aby naznačil, že se na tu otázku nedá tak lehce odpovědět.

„Podle všeho byl Eber velice oblíbeným náčelníkem a říkalo se o něm, že je laskavý a štědrý. Lidé jeho klanu si ho skutečně vážili. Mohlo by tedy dojít k tomu, že by jeho poddaní chtěli viníka potrestat bez ohledu na právo a přísně stanovená pravidla.“

Fidelma se na chvíli zadívala do jeho ustaraných očí. Cathal znal lid z hor ležících kolem Lios Mhór lépe než většina ostatních, byl přece sám jedním z nich. Krátce přikývla na znamení, že jeho obavám rozumí.

„Při dnešním soudu jsem se sama setkala s jedním člověkem z araglinského klanu, který projevil nedostatečnou úctu před zákonem,“ zauvažovala nahlas. „Pověz mi ještě něco o lidu z Araglinu, otče opate.“

„Moc toho k vyprávění není. Je to velice uzavřený klan, který k osobám zvenčí přistupuje s velkou nedůvěrou. Eberův lid žije převážně v horách kolem osady, které se říká pevnost araglinského pána. Jejich území se táhne k východu podél řeky Araglin, jež protéká tamním údolím. Je to úrodná zemědělská oblast. Lidé Eberova klanu žijí stranou od ostatních a před cizinci se mají na pozoru. Úkol, který jsi na sebe vzala, nebude snadný.“

„Říkáš, že nemají brehona. Mají alespoň kněze?“

„Ano. V pevnosti žije jistý otec Gormán. Mají tam kostel jménem Cill Uird, Kaple obřadů. Gormán mezi lidem Araglinu žije už dvacet let. Vzdělával se ale zde u nás, v Lios Mhór. Nepochybují,

že se ti vynasnaží být ku pomoci, ačkoliv zastává poněkud dogmatické názory ohledně šíření naší víry, které budou nejspíše v rozporu s tvým pohledem na tuto záležitost.“

„Jak to myslíš?“ otázala se ho Fidelma se zájmem.

Cathal se jen bezelstně usmál.

„Myslím, že bude lepší, když sama zjistíš, jak se věci mají. Nerad bych, abys mou vinou byla už dopředu zaujata tím či oním směrem.“

„Předpokládám, že je zastáncem římské větve,“ povzdychla si Fidelma.

Opat Cathal stáhl tvář.

„Jsi velice bystrá, sestro. Je to tak. Domnívá se, že zvyky přicházející z Říma jsou lepší nežli naše staré obyčeje. Nalezl pro své přesvědčení několik stoupenců, neboť se mu v Ard Mór podařilo vystavět římský chrám, který začíná být proslulý svou krásou a bohatstvím. Otec Gormán má podle všeho zámožné příznivce.“

„A přitom stále pobývá v tak zastrčeném koutu světa, jako je Cill Uird,“ poznamenala Fidelma. „To je zvláštní.“

„Nehledej záhady tam, kde žádné nejsou,“ napomenul ji opat Cathal, i když s úsměvem. „Otec Gormán pochází z Araglinu a je tomu místu věrný, ale také se pokouší o šíření svého výkladu víry.“

Beccan se zadíval do její zkroušené tváře s pobavením. Potom laškovně potřásl hlavou.

„Tvá potíž, Fidelmo z Kildare, tkví v tom, že jsi ve svém poslání až příliš úspěšná. O tvé moudrosti se začíná povídat ve všech pěti královstvích irských.“

„Taková myšlenka mi není ani trochu po chuti,“ zamumlala Fidelma. „Sloužím zákonu, nejde mi o vlastní pověst. Vykonávám své povolání jen proto, abych lidem zajistila spravedlnost.“

Beccan si z jejího podráždění nic nedělal.

„A právě proto, Fidelmo, jsi známa coby osoba, která má schopnost rozplést i ten nejzapeklitější případ. V patách tvých úspěchů kráčí tvá skvělá pověst. A je třeba, abys jí přivykla a naučila se ji přijímat. Ale nyní...“

Potom se s rozhodným pohledem otočil k opatu Cathalovi.

„Už musím vyrazit na cestu, neboť bych rád do Ros Ailithir dorazil ještě před setměním. *Vive, valeque*, Cathale z Lios Mhór.“

„*Vive, vale*, Beccane.“

Starý pán vrhl krátký úsměv na Fidelmu, Eadulfovi pokynul hlavou a pak vyšel z místnosti tak rychle, že si téměř ani nestáli uvědomit, že odchází.

Fidelma se zvědavě obrátila k bratru Eadulfovi.

„Ty s Beccanem nebudeš pokračovat v cestě? Kam máš odsud tedy namířeno, Eadulfe?“

Tmavovlasý mnich, který už Fidelmu doprovodil při mnoha dobrodružstvích, se tvářil zdánlivě netečně.

„Napadlo mne, že bych tě mohl doprovodit do Araglinu – pokud bys tedy proti tomu neměla námitky. Rád bych si prohlédl tamní kout země, neboť jsem ho ještě nikdy nenavštívil.“

Fidelmě nad Eadulfovou diplomatickou odpovědí pobaveně zacukaly koutky, věděla totiž dobře, že ji záměrně zformuloval tak, aby zaplašil všechny pochybnosti, které by snad mohli prolétnout opatovi hlavou.

Eadulf měl ve své domovině dědičnou úlohu *gerefy*, smířčího soudce Sasů v zemi Jižního lidu. Na křesťanskou víru ho přivedl irský misionář Fursa, který ho posléze také poslal na studia do proslulých irských škol. Eadulf nejprve studoval v klášteře v Durrow, později odešel do slavné lékařské školy v Tuaim Breccain. Pak opustil Irsko a odcestoval do Říma. Stal se osobním sekretářem Theodora, nově ustanoveného biskupa z Canterbury, kterého do úřadu zvolil papež. A Theodor ho vyslal zpět do Irska jako posla k Fidelminu bratru Colgúovi z Cashelu. Eadulf byl v pěti královstvích irských jako doma, tamní řeč plynne ovládal.

„Smíš se ke mně připojit, a buď vítán, Eadulfe,“ odpověděla mu tiše. Potom se zeptala: „Máš s sebou koně?“

„Tvůj bratr mi laskavě na cestu zapůjčil jednoho ze svých orů.“

Řeholníci většinou cestovali pěšky, nikoliv na koni. To, že Fidelma vlastnila koně, vypovídalo o jejím výsadním postavení a o roli brehona soudního dvora, kterou zastávala.

„Výtečně. Zřejmě bude nejlepší, když vyrazíme na cestu bez prodlení. Ještě před sebou máme několik hodin denního světla.“

„Nebylo by moudřejší vyrazit až zítra za rozbřesku?“ otázal se opat Cathal. „Do Araglinu se vám dnes už dojet nepodaří.“

„Po cestě jistě musíme narazit na nějaký hostinec,“ odpověděla Fidelma s lehkostí. „Pokud zde hrozí nebezpečí, že by se Eberovi lidé mohli na obžalovaném dopustit násilí, aniž by počkali, až věc řádně prošetří soud, pak je důležité, abych se do Araglinu dostala co nejdříve.“

Cathal s jejím závěrem zřejmě souhlasil, ale stejně trochu váhal.

„Dělej, jak myslíš, Fidelmo. Ale není dobré ocitnout se v horách na noc bez přístřeší.“ Opatovi bylo ovšem naprosto jasné, že nehovoří jen tak s nějakou řádovou sestrou, ale se sestrou samotného krále. Nemohl si dovolit její rozhodnutí jakkoliv zpochybňovat, nebyl jí nijak nadřazen. „Požádám jednoho z bratří, aby vám připravil jídlo a pití na cestu, a dohlédnu na to, aby vaši koně byli napojeni a osedláni.“

Opat Cathal vstal a vyšel z místnosti.

Jakmile za ním zapadly dveře, Fidelminy do té chvíle vážné rysy prošly náhlou proměnou. Otočila se k saskému mnichovi a vzala jej za ruce. V zelenomodrých očích jí hrála radost a štěstí. Při pohledu do přirozeně veselého výrazu v její svěží a krásné tváři by se snad i nejponuřejší řeholník musel ptát, proč si taková přitažlivá mladá žena zvolila život v církevním řádu. Z její vysoké, ale pěkně tvarované postavy jako by přímo sálala touha po rušnější a radostnější životní roli, nežli představoval pobyt v uzavřených prostorách klášterního společenství.

„Eadulfe! Ale ke mně se doneslo, že se máš vydat zpět do země Sasů?“

Eadulfovi se ve tváři rozlil trochu zahanbený úsměv, když viděl, s jakým nadšením ho Fidelma vítá.

„To ještě hned nebude. Když jsem se doslechl, že Beccan se sem za tebou má vypravit, aby tě požádal o zásah v Araglinu, řekl jsem tvému bratrovi, že bych se rád podíval do zdejších končin a také, jak vypadá skutečná soudní práce. A mám tím pádem výmluvu, abych se v této zemi mohl ještě zdržet.“

„Je to od tebe moc hezké, že ses sem vypravil. Mohu-li být k tobě zcela upřímná, už jsem se zde v Lios Mhór nesmírně nudila. Těším se, že se vydám do hor, je tam tak průzračný vzduch, a navíc teď s sebou budu mít společníka, s nímž budu moct hovořit o všem možném...“

Eadulf se zasmál. Znělo to příjemně a vesele.

„Už si umím představit, co takové hovory obnášejí,“ opáčil s důrazem.

Tentokrát se na oplátku zasmála zase Fidelma. Stýskalo se jí po rozpravách, které s Eadulfem vedla. Stýskalo se jí po tom, jak ho pokaždé škádli kvůli jeho odlišným názorům a přesvědčením; vždycky jí dobromyslně a s odhodláním skočil na udičku,

kterou mu hodila. Jejich debaty bývaly vzrušené, ale nepanovala mezi nimi ani stopa nepřátelství. Oba nalézali ponaučení v tom, když si navzájem vykládali své chápání morálních principů duchovních otců, kteří zakládali jejich církve, a s vervou se přeli o svých názorech na život.

Eadulf se zadíval do její dychtivé tváře a náhle zvažněl.

„I mně naše hovory chyběly,“ promluvil tiše.

Chvíli si beze slov hleděli do očí, ale vtom se zprudka otevřely dveře a vešel opat Cathal. Zahanbeně od sebe ustoupili.

„Vše je zařízeno. Jídlo bude za chvíli připravené. Navíc máte štěstí. Dozvěděl jsem se, že zde pobývá jistý rolník z Araglinu, který se právě chystá vydat na zpáteční cestu. Může vám tedy být průvodcem.“

Fidelma se na něho váhavě zadívala.

„Rolník? A je mladý, nebo spíš ve středním věku?“ otázala se ho opatrně.

Opat Cathal na ni chvíli nechápavě hleděl, potom pokrčil rameny.

„Je mladý. A cestuje s ním ještě nějaká dívka. Znamená to něco?“

„V tom případě je to zcela v pořádku.“ Fidelma zavrtěla hlavou v tichém pobavení. „Kdyby ovšem ten člověk byl starší, pak by z toho mohly být potíže. Jde o to,“ rozhodla se nakonec opatovi tu záležitost vysvětlit, když viděla, jak zmateně se tváří, „že jsem právě vynesla proti jednomu rolníkovi ve středních letech rozsudek – jmenuje se Muadnat. Předpokládám tedy, že ten by mou společnost zrovna neuvítal.“

Opat Cathal se stále tvářil nechápavě.

„Všichni se přece musí podřídit liteře zákona.“ Zřejmě mu vůbec nešlo na rozum, že by v někom mohl spravedlivý rozsudek vyvolat nenávistné pocity.

„Ne všichni se zákonu podřizují ochotně, otče opate,“ odpověděla Fidelma. „Ale teď už je na čase, abychom se s bratrem Eadulfem vydali na cestu.“

Opat Cathal jako by se zdráhal se s nimi rozloučit.

„Možná je to naposledy, co se vidíme, Fidelmo, alespoň na delší dobu určitě.“

„Jak to?“ otázala se zvědavě.

„Příští týden se chystám na pouť do Svaté země. Toužím po tom už řadu let. Úřad opata po mně převezme bratr Nemon.“

„Do Svaté země?“ zopakovala Fidelma obdivně. „I já doufám, že se tam jednoho dne vypravím. Přeji ti na tu pouť všechno nejlepší, Cathale z Lios Mhór. Ať tě Bůh provází na všech cestách, kam vkročí tvá noha.“

Natáhla k opatovi ruku a ten ji přijal a pevně stiskl.

„A ať Bůh i tebe nadále vede ve tvých soudech, Fidelmo z Kildare,“ odvětil Cathal vážným hlasem. S úsměvem pohlédl na ni i Eadulfa a pozvedl ruku k požehnání. „Ať dosáhneme cíle své cesty v klidu a bezpečí.“

Na dlážděném nádvoří opatství zastihli mladíka Archúa a spolu s ním i onu dívku, která na něho prve čekala vzadu v kapli. Zdálo se, že už je netrpělivě vyhlíží, usazení ve stínu ambitů. Opodál stáli dva osedlaní koně. Když se sestra Fidelma objevila, Archú povstal a vykročil jí v ústrety. Stále jí připomínal nadšené štěně, které čeká na milovaného pána.

„Bylo mi řečeno, že potřebuješ průvodce, který by tě zavedl do země araglinského lidu, sestro. Velice rád ti tu službu nabízím, neboť jsem ti nesmírně vděčný za to, žeš mi navrátila nejen mé pozemky, ale i mou čest.“

Fidelma zavrtěla hlavou a musela bojovat s úsměvem nad důstojnými slovy vycházejícími z tak mladých úst.

„Už jsem ti řekla, že v té záležitosti měl slovo pouze zákon. Mně nijak zavázán nejsi.“

Potom se otočila k dívce, která se k nim nyní s očima sklopenýma blížila. Byla velice pohledná, štíhlá, se světlými vlasy. Fidelma odhadovala, že jí nemůže být víc než šestnáct let.

Archú jim ji představil trochu zahanbeně.

„Toto je Scoth. Když už teď mám vlastní pole, chceme se vzít. Jakmile dorazíme domů, požádám otce Gormána, aby nás co nejdříve oddal.“

Dívka se radostí zarděla.

„I kdyby soud rozhodl v tvůj neprospěch, stejně bych si tě vzala,“ napomenula ho mírně. Potom se otočila k Fidelmě. „To proto jsem se sem s Archúem vypravila. Nezáleželo mi na tom, jak ta pře dopadne. Opravdu ne.“

Fidelma se na dívku vážně zadívala.

„Ale jistě jsi ráda, Scoth, že soud rozhodl právě takto. Teď se totiž provdáš za *ocáira*, nikoliv za bezzemka.“

Potom jim na oplátku Fidelma představila bratra Eadulfa. Jeden mnich právě vložil jídlo a pití na cestu do sedlových brašen a teď už k nim krácel a vedl jim obě zvířata za uzdu. Fidelma si povšimla, že Archú se Scoth mají oba poutnické rance a v ruce hůl z trnkového dřeva. Uvědomila si, že na nádvoří už žádní další koně nejsou, a pochopila, že ti dva přišli pěšky, neměli ani oslíka.

Archúovi neuniklo, že se Fidelma zamyšleně zamračila, a pochopil, co jí právě prolétlo hlavou.

„Koně s sebou nemáme, sestro. V hospodářství v Araglinu pochopitelně koně jsou, ale jistě tě nepřekvapí, že mi nedovolili si žádného vzít. A můj bratranec, Muadnat,“ trochu se zarazil a při vyslovení toho jména zazněla z jeho hlasu hořkost, „už odjel i s Agdaem, svým vrchním honákem. Tudíž se musíme vrátit stejně, jak jsme sem dorazili – pěšky.“

Fidelma mírně zavrtěla hlavou.

„To nevádí,“ prohlásila vesele. „Naši koně jsou statná zvířata a vy oba jste jen malou zátěží. Scoth může jet za mnou a ty, Archú, si vyskočíš za bratra Eadulfa.“

Odpoledne vrcholilo, když projížděli velkými dřevěnými vraty kláštera a pak na koních zamířili po cestě vedoucí podél široké řeky. Na severní straně se hned za vodou zvedaly hory.

Archú usazený za Eadulfem mu ukázal rukou přes rameno.

„Araglin leží tam v těch horách,“ oznámil mu dychtivě. „Budeme v nich muset někde přenocovat, ale na místo dorazíme zítra ještě před polednem.“

„Kde jste měli v plánu přečkat noc?“ otázala se ho Fidelma a zamířila s koněm na úzký dřevěný mostek, který vedl přes mocnou řeku směrem k horám na severu.

„Teď pojedeme zhruba míli a pak se odpojíme od severní cesty do Cashelu a začneme stoupat kopcovitou krajinou k araglinskému území. Stezka tam vede po břehu malé říčky, která v horách pramení,“ odpověděl Archú. „Ten kraj je hustě zalesněný. U cesty stojí v lese hostinec s ubytovnou, pokud byste si přáli zůstat na noc tam. Měli bychom k němu dorazit krátce před setměním.“

„A cesta následujícího dne pak už bude snadná,“ ozvala se dívka Scoth zpoza Fidelmy. „Bude nám zbývat sotva pár hodin jízdy mezi horami, až nakonec sestoupíme do araglinského údolí a ocitneme se přímo u tvrze našeho náčelníka.“

Bratr Eadulf k ní mírně natočil hlavu.

„Ty víš, proč tam máme namířeno?“

Archú usazený za Eadulfem výmluvně pokrčil rameny.

„Otec opat nám sdělil, jaká novina se mu z Araglinu donesla,“ odvětil pak.

„Znal jsi Ebera?“ chtěla vědět Fidelma. Nezdálo se, že by se mladíka vražda jeho klanového náčelníka nějak dotkla, a ten nedostatek pohnutí ji zaujal.

„Jen z doslechu,“ odpověděl Archú. „Ačkoliv moje matka s ním byla nějak vzdáleně spřízněná. Ovšem většina obyvatel Araglinu je spolu tak či onak příbuzná. Usedlost mé matky leží v odlehlém údolíčku zvaném Temná blata, je to několik mil od náčelníkovy pevnosti. Do jeho tvrze jsme neměli žádný důvod chodit. A ani Eber mou matku nikdy nenavštívil. Její rodina neschvalovala, že se provdala za mého otce. Občas se u nás ukázal otec Gormán, ale Eber nikdy.“

„A co ty, Scoth? Tys Ebera znala?“

„Jsem sirotek a vyrostla jsem jako služebná v Muadnatově hospodářství. Nikdy mi nedovolili jít se do náčelníkovy tvrze podívat, ale Ebera jsem několikrát viděla, když přijel Muadnata navštívit, aby s ním šel na lov nebo usedl za hodovní stůl. A před několika lety Eber k Muadnatovi přišel, aby povolal svůj klan do bitvy proti lidu Uí Fidgente. Připadalo mi, že je z podobného těsta jako Muadnat. Vícekrát jsem ho viděla, jak se opil a choval se hrubě.“

„Můj otec Artgal vyslyšel jeho volání do zbraně a šel se s Uí Fidgente bít, ale už nikdy se nevrátil,“ dodal Archú rozezleně.

„Takže mi toho o Eberovi mnoho říct nemůžeš?“

„A co bys potřebovala vědět?“ otázal se Archú snaživě.

„Zajímalo by mne, co to bylo za člověka. Scoth říká, že ho viděla opilého a hrubého. Ale byl to dobrý vládce svého klanu?“

„Většina našich lidí o něm hovořila pěkně,“ připustil Archú. „Pokud je mi známo, byl dost oblíbený, ale když jsem se šel s otcem Gormánem poradit ohledně své stížnosti na Muadnata, doporučil mi, abych se s tím sporem obrátil raději do Lios Mhór, nežli abych se vypravil přímo za Eberem.“

Fidelmě připadalo zvláštní, že by mladíkovi kněz měl něco takového radit. V každém sporu se přece lidé nejprve odvolávali k vůdci svého klanu – i ten nejméně důležitý náčelník maličkého

kmene měl pravomoc v takových případech rozhodnout. Potom si ale vzpomněla, že se Beccan zmiňoval, že v Araglinu nemají vlastního brehona, který by tamnímu pánu mohl v otázkách práva radit, tudíž na doporučení otce Gormána nakonec přece jen nemuselo být nic podezřelého a nijak to zřejmě nevypovídalo o jeho případných předsudcích vůči Eberovi.

„Zdůvodnil ti otec Gormán nějak, proč ti doporučuje, aby ses se svým nárokem obrátil rovnou do Lios Mhór?“ zeptala se Archúa.

„Ne, nijak.“

„Není to ale neobvyklé, že dva mladí lidé vyrostou na území nějakého klanu, aniž by se kdy setkali se svým náčelníkem?“ zajímal se Eadulf.

Archú se bezprostředně zasmál.

„Araglin není jen tak nějaké maličké území. V našich horách se člověk dokáže lehko ztratit. Může se snadno stát, že tam prožiješ celý život a nikdy se nepotkáš se sousedem, který žije na druhé straně kopce. Mé hospodářství,“ řekl hoch, odmlčel se a vychutnával si ta dvě slova, „mé hospodářství, jak už jsem zmiňoval, leží v osamělém údolí a je v něm jen jedna další usedlost – Muadnatova.“

Scoth si zhluboka povzdychla.

„Teď snad smíme doufat, že se náš život změní. Dosud jsem ale neměla téměř příležitost podívat se jinam než do Muadnatovy kuchyně.“

„Tak proč jsi od Muadnata neodešla?“ zeptala se jí Fidelma.

„Udělala jsem to, jakmile jsem dosáhla dospělosti, věku volby. Ale kam jsem měla jít? A tak jsem se zanedlouho musela vrátit zpátky do jeho domu.“

Fidelmě vylétlo překvapením obočí.

„To tě přinutí vrátit se násilím? Jakým právem ti to Muadnat poručil? Nepocházíš snad z nesvobodné třídy?“

„Z nesvobodné třídy?“ vložil se jí do řeči Eadulf. „To myslíš otroky? Já myslel, že v pěti královstvích otroci vůbec nejsou.“

„Také že ne,“ ujistila ho Fidelma okamžitě. „Nesvobodná třída je společenská vrstva, která nemá uvnitř klanu žádná práva.“

„A co jiného tedy takoví lidé jsou nežli otroci?“

„Není to totéž. Jde o osoby, které bývaly dříve zajatci, převážně z bitev, nebo jsou to rukojmí, nebo zbabělci, kteří svůj klan zradili v dobách nouze. Také jsou mezi nimi lidé, kteří porušili

zákon a buď nechtějí, nebo nemohou zaplatit stanovenou náhradu a pokutu, kterou jim uložil soud. Těm všem jsou odebrána občanská práva, ale nejsou vyloučeni ze společnosti. Je jim v ní ovšem určena taková role, v níž slouží veřejnému blahu. Asi není překvapivé, že nemohou nosit zbraň nebo být zvoleni do žádného úřadu.“

Eadulf protáhl tvář.

„To mi stejně připadá jako otroctví.“

Fidelma se zatvářila podrážděně.

„Nesvobodná třída se dělí do dvou podskupin. Příslušníci první z nich si mohou pronajmout půdu, obdělávat ji a odvádět dávky jako každý jiný, ve druhé skupině jsou lidé, kteří jsou příliš nespolehliví a neustále se vzpírají společenským pravidlům. Ovšem člověk z kterékoliv z nich se může stát plnoprávným občanem, jakmile pilnou prací splatí stanovený dluh.“

„A když pokutu nezaplatí?“ zajímal se Eadulf.

„Pak zůstane ve stejném postavení a bez občanských práv až do své smrti.“

„A jeho děti jsou pak také otroci?“

„Nejsou to otroci!“ opravila ho Fidelma znovu. „A v zákoně se jasně praví, že ‚se smrtí člověka odcházejí i jeho závazky‘. Děti takových osob se stávají plnoprávnými občany.“

Fidelmě neušlo, že Eadulfovi kolem úst zahrál nenápadný úsměv, a zauvažovala, zda pro jednu nepoužil její taktiku a záměrně nesehrál roli ďáblova advokáta, jen aby ji popíchl. Ona sama se k tomu v minulosti nejednou uchýlila, když chtěla Eadulfa navnadit k rozhovoru o jejich rozdílných názorech. Nebylo to náhodou tak, že Eadulf si začínal osvojovat schopnost si s ní pro své pobavení tak trochu pohrávat? Už už se chystala něco říct, když vtom promluvila Scoth, Archúova milá.

„Nepocházím z nesvobodné třídy,“ prohlásila se zápallem a připomněla jim tím, odkud se jejich hovor prve odchýlil. „Muadnat byl jen mým poručníkem a měl nade mnou moc, dokud jsem nedosáhla věku volby. Poté už o mně rozhodovat nemohl, ale já neměla kam jinač jít. Odešla jsem z jeho hospodářství, ale nikde jinde jsem práci nenašla, a tak jsem se musela vrátit.“

„Teď se ale všechno změní,“ ujišťoval ji Archú.

„Já bych vám ovšem doporučila, abyste se před Muadnatem měli na pozoru,“ ozvala se Fidelma. „Podle mého soudu ten člověk jen tak snadno neodpouští.“

Archú začal horlivě přisvědčovat.

„Jsem si toho vědom, sestro. Budu velice ostražitý.“

Cesta, na kterou Fidelma s Eadulfem na koních zamířili, začala brzy strměji stoupat do kopců a vzdalovala se od majestátní řeky v údolí. Vedla pořád výš až mezi holá a oblá temena vrcholků hor, které tu a tam vykukovaly z okolních lesů. Nižší polovina hor byla hustě porostlá stromy, ale cesta tudy vedla už celá staletí, takže v lese byl po obou stranách vyklesaný poměrně široký průchod, jímž by v suchém počasí projel i mohutný povoz s koňmi.

Vzduch byl klidný a ticho přerušovalo jen hlasité odfrkávání koní, kteří se pod tíhou jezdců lopotili vzhůru. Tu a tam se dal zaslechnout vzrušený štěkot divokých psů nebo nespokojené zavytí vlka, jenž hlásil vniknutí vetřelců na své území.

Slunce už se pomalu začínalo nořit za vrcholky hor na západě a na krajinu padaly dlouhé stíny. A jakmile zmizelo slunce, vzduch se rychle ochladil. Fidelma si vzpomněla, že zítra se bude konat slavnost s hostinou na počest blahoslaveného Conláeda, zručného kovotepce z Kildare, který zhotovil posvátné nádoby pro Brigidin klášter. Nesmí na jeho paměť zapomenout zapálit svíci. Při té myšlence si ovšem také uvědomila, že už začal měsíc považovaný za první měsíc léta, který končí svátkem Lughnasa, jedním z oblíbených pohanských rituálů, jenž se nové víře nepodařilo vymýtit. Koně pomalu a odhodlaně stoupali a Eadulf se začal nejistě ohlížet po posledním zbytečku slunečního kotouče vykukujícím za horou na západě.

„Zanedlouho padne tma,“ prohlásil poněkud zbytečně.

„Teď už to není daleko,“ uklidňoval ho Archú. „Vidíš tu zákruhu na cestě napravo před námi? Tam sjedeme z hlavní stezky, pustíme se po užší pěšině a vystoupáme podél potoka, který nám křížuje cestu, výš do hor.“

Znovu zmlkli a zamířili do hluboké dubiny po stezičce, která byla sotva dost široká pro jednoho koně. Bylo zřejmé, že tudy mnoho lidí nechodí. Jejich zvířata kráčela pomalu a rozvážně mezi rozložitými duby a vysokými tisy. Uběhla další hodina a krajinu zahaloval rychle postupující soumrak.

„Víš jistě, že jedeme po správné cestě?“ zeptal se Eadulf Archúa nikoliv poprvé. „Nikde v okolí nevidím ani stopy po nějakém hostinci.“

Mladík trpělivě ukázal rukou kupředu.

„Jakmile zajedeme za tamtu zatačku, už ho uvidíme,“ ujistil mnicha v sedle před sebou.

Teď už se nedalo mluvit o stmívání, panovala téměř naprostá tma a oni jen tak tak rozeznávali na stromy vroubené pěšině zákrutu, o níž Archú hovořil. Ačkoliv nad nimi nebyly žádné mraky, výhled na noční nebe jim clonily stromy. Skrz baldachýn z větví zahlédli zřetelně jen tu a tam některou z nejsilnější zářících hvězd. Fidelma si mezi větvemi vysoko nad sebou povšimla jasného svitu večernice. Stoupali po horské pěšině už celou hodinu, proplétali se nejistě mezi tmavnoucími stromy, které se na ně z obou stran čím dál tím víc tlačily. Od chvíle, co se odpojili z hlavní cesty, nepotkali ani živáčka. I Fidelma začínala pochybovat, zda je moudré pokoušet se dnes jet ještě dál. Snad by bylo rozumnější zastavit, rozdělat oheň a ustlat si zde na noc tak pohodlně, jak to jen půjde.

Už už se chystala návrh vyslovit, když vtom dojeli k zákrutě, o níž Archú mluvil. Za ní se stezka poněkud rozšiřovala.

Jakmile je koně odnesli jen pár kroků do zatačky, už před sebou uviděli světlo.

„Tak tady to je,“ prohlásil Archú se zadostiučiněním. „Přesně tak, jak jsem říkal.“

Jen malý kousek před nimi byla na vysokém kůlu stojícím v úzkém pruhu *faitche*, trávníku vedle cesty, zavěšena pableskující lucerna a osvětlovala přilehlou kamennou budovu. Fidelmě bylo dobře známo, že podle zákona musejí mít všechny hostince a ubytovny, zvané *bruden*, po celou noc vyvěšenou rozsvícenou lucernu, aby je pocestní snadno poznali.

Zastavili koně u sloupu. Fidelma viděla, že je na něm pod lampou přibitá dřevěná tabulka s vyrytým nápisem v latince – *Bru-den na Réaltaí*, Hostinec pod hvězdami, což byl podle všeho jeho název. Fidelma pohlédla k nebi, které už nyní nezastíral příkrov z větví, a spatřila oblohu posetou myriádami stříbrných pomrkávajících světlek. Hostinec byl pojmenován opravdu přiléhavě.

Sotva zastavili, dveře domu se rozlétly a objevil se v nich postarší muž, který okamžitě vyběhl ven, aby je uvítal.

„Vítejte, poutníci,“ zvolal poněkud vysokým hlasem. „Jen pojdte dovnitř a já se vám zatím postarám o koně. Jděte dál, noc začíná být chladná.“

Zdálo se, že hostinec je kromě nich liduprázdný. V krbu na konci místnosti praskal oheň z velikých klád. Ve velkém

kotli nad plameny bublalo cosi vábného a vůně připravovaného pokrmu pronikala celým domem. Bylo tam teplo a útulno. V místnosti bylo rozsvíceno několik luceren a jejich světlo se odráželo od naleštěného obložení z dubového a borového dřeva.

Fidelma si vzápětí povšimla jednoho stolu po straně u zdi, na němž bylo položeno několik na první pohled obyčejných kamenů. Zamračila se, sklonila se k nim, aby si je lépe prohlédla, a pak jeden z nich vzala do ruky a potěžkala ho; váhou připomínal kovovou rudu. Kameny byly naleštěné a byly na stole rozložené tak, jako by z nich někdo chtěl vyskládat jakýsi ornament, snad aby dodal místnosti na zajímavosti.

Fidelma nechápavě zavrtěla hlavou a poté vykročila k velkému stolu poblíž krbu, ale neposadila se. Po mnoha hodinách strávených v sedle byla ráda, že může zůstat chvíli stát.

V tu chvíli k ní s nejistým výrazem přistoupil Archú.

„Omlouvám se, sestro. Měl jsem se o tom zmínit již dříve, ale ani já, ani Scoth nemáme žádné prostředky, a tudíž nemůžeme hostinskému zaplatit za ubytování. Vrátime se tedy ven a přečkáme noc v lese za domem. To jsme měli tak jako tak v plánu. Není mokrý a ani žádná veliká zima, navzdory slovům hostinského,“ dodal.

Fidelma zavrtěla hlavou.

„To že bys jako *ocáire* udělal?“ napomenula ho vlídně. „Nyní, když jsi se svou stížností uspěl u soudu, máš přece majetku dost. Byla by to ode mne velká nevychovanost, kdybych ti nenabídla malou půjčku, která snadno pokryje večeři i dnešní nocleh.“

„Ale...“ začal namítat Archú.

„Už ani slovo,“ přerušila ho Fidelma rozhodným hlasem. „Lůžko je pohodlnější nežli vlhká lesní půda a polévka nad ohněm voní opravdu lákavě.“

Potom se zvědavě rozhlédla po liduprázdné místnosti.

„Zdá se, že jsme dnes v noci jediní pocestní, kteří sem zavítali,“ poznamenal Eadulf a rozvalil se na židli u ohně.

„Po této cestě mnoho lidí nechodí,“ vysvětloval jim Archú. „Je to jediná stezka, kterou se dá dojít do araglinského kraje.“

Fidelmu jeho slova okamžitě zaujala.

„Pokud je tomu skutečně tak a toto je jediný hostinec cestou, pak mi připadá zvláštní, že jsme zde nezastihli tvého bratrance Muadnata.“

„Bohu buď díky, že tomu tak není,“ zamumlala polohlasem Scoth, zatímco se usazovala za stolem.

„To ano, ovšem on a jeho společník...“

„Byl to Agdae, jeho honák a synovec,“ sdělila jí Scoth.

„Nuže, Muadnat s tím Agdaem,“ pokračovala Fidelma, „vyrazili z Lios Mhór ještě před námi a jistě museli jet touto cestou, pokud se do Araglinu skutečně dá dojet pouze tudy.“

„Proč si ale máme dělat hlavu s Muadnatem?“ zívł Eadulf a pak se lačně zadíval na kotlík s polévkou.

„Nemám ráda otázky, na něž neznám odpovědi,“ opáčila Fidelma zamyšleně.

Vtom už se otevřely dveře a postarší hostinský se vracel dovnitř. Ve světle luceren viděli, že má poněkud baculatou tvář, šedivějící vlasy a příjemný výraz, jaký se k jeho povolání dobře hodil. Obličej měl zarudlý, okrouhlý a jeho ústa zřejmě nikdy neopouštěł úsměv.

Vlídne se na jejich skupinku zadíval.

„Ještě jednou vás vítám. Koně už jsem vám ustájil a obstaral. Jmenuji se Bressal a jsem vám plně k službám. Můj dům je i vaším domem.“

„Budeme potřebovat připravit lůžka na noc,“ oznámila mu Fidelma.

„Jistě, sestro.“

„A také budeme potřebovat večeři,“ dodal rychle Eadulf a znovu se toužebně zadíval na bublající obsah kotle nad ohněm.

„Pochopitelně – a také nějaký dobrý mok na svlažení hrdla, pokud se nemýlím?“ zeptal se hostinský vesele. „Má medovina se považuje za nejlepší v celých okolních horách.“

„Výtečně,“ usmál se Eadulf na souhlas. „Tak můžeš nosit na stůl...“

„Najíme se, jakmile ze sebe smyjeme prach z cesty,“ přerušila ho Fidelma ostře.

Eadulf už věděl, že v Irsku panuje zvyk se každý večer před hlavním denním jídlem umýt. Dosud si na to nedokázal tak docela zvyknout, mezi jeho lidem totiž bylo každodenní omývání zcela neznámé. Ve zdejší zemi se to ovšem považovalo za nedostatek slušného vychování, kdyby se člověk před večeří nevykoupal.

„Lázeň vám s radostí připravím, jen budete muset mít trochu strpení, neboť mám ku pomoci jen své dvě ruce,“ omlouval se jim Bressal.

„Já se rád vykoupu i ve studené vodě,“ ujišťoval ho Eadulf rychle. „A zde Archúovi studená lázeň také jistě vůbec nevadí.“

Mladík se zarazil, ale pak jen pokrčil rameny.

Fidelda se zamračila a stáhla nespokojeně ústa. Byla přesvědčená, že rituál očištění má proběhnout, jak se patří.

„My se Scoth pomůžeme Bressalovi ohřát vodu do lázně,“ nabídla se. „Vy se zaříďte, jak je vám libo,“ dodala pak a vrhla na Eadulfa káravý pohled.

Bressal rozhodil omluvně ruce.

„Musíš mi to nepohodlí odpustit, sestro. Pojdte, ukážu vám, kudy se jde do lázeňského přístřešku. A ty, bratře, nalezněš potok hned vedle domu. Můžeš si s sebou vzít lucernu, pokud se tam chceš umýt.“

Archú zdvihl lampu, ale zdálo se, že se tváří poněkud pochybovačně, když slyšel, kde že to má provádět očištu.

„Já ponesu světlo,“ nabídl se.

Eadulf ho poplácával po rameni.

„Tak jen pojd, hochu,“ vyzval ho. „Studená voda ještě nikdy nikomu neublížila.“

Trvalo to ještě přinejmenším hodinu, nežli se konečně usadili k jídlu. Polévka byla z ovsa a pórku, okořeněná bylinkami. Po polévce jim hostinský předložil pečeného pstruha, chyceného v sousední bystrině, a k němu se podával čerstvý chléb a sladká medovina. Bressal byl podle všeho velice zdatný kuchař.

Zatímco je obsluhoval, bavil je příjemným hovorem a vyprávěl jim všemožné příhody z okolí. Bylo ovšem zřejmé, že vzhledem k odlehlé poloze jeho podniku se mu ještě nedonesla zpráva o vraždě araglínského náčelníka. Archú mu o ní pověděl a také se nezapomněl zmínit, že na základě soudního výroku je z něho nyní v Araglinu vážený muž.

„Jiní pocestní po této stezce dnes večer nešli?“ zeptala se Fidelda, když hovor na okamžik utichl.

Bressal se zakabonil.

„Jste první lidé, kteří se tu zastavili za celý týden. Mnoho osob po této cestě do Araglinu nechodí.“

„Chceš tím říct, že se do těch končin dá dostat i jinudy?“

„Přesně tak – existuje ještě jedna cesta. Vede z východní části údolí a dá se z ní dostat k jihu do Lios Mhór, Ard Mór a Dún Garbháin. Tato horská stezka se jen napojuje na širokou

silnici, která vede severně do Cashelu a jižně do Lios Mhór. Proč se na to ptáš, sestro?“ Hostinskému se v očích zaleskla zvědavost.

Archú ze zamračil.

„Mně ale bylo řečeno, že toto je jediná cesta do Lios Mhór.“

„A kdo ti to řekl?“ zajímal se Bressal.

„Otec Gormán z Araglinu.“

„Inu, východní cestou se do Lios Mhór člověk dostane rychleji,“ trval si na svém hostinský. „Překvapuje mě, že otec Gormán něco takového tvrdil.“

Fidelda se rozhodla změnit námět hovoru, a tak pokynula rukou směrem ke kamenům na postranním stole. „Máš zde skutečně neobvyklou sbírku, příteli.“

Bressal nad tím jen mávl rukou.

„To není moje. Já ty kameny neposbíral. Patří mému bratru Mornovi. Pracuje jako horník v dolech na západ odsud, na Plaině rud. Sebral ty kameny při práci a nechal si je tu u mne. Já mu je jen opatruji.“

Fideldu úlomky ze skal zřejmě skutečně upoutaly, jeden po druhém je zdvihala a obracela v rukou.

„Jsou velice zajímavé.“

„Morna už je sbírá celé roky. Je to teprve pár dní, co sem celý rozradostněný dorazil a tvrdil, že objevil něco, díky čemu z něho bude boháč. A nesl s sebou zase nějaký kámen. Jak by ale mohl z kamene zbohatnout, to mi jasné není. Jednu noc tu přespal a pak zase odjel.“

„Který kámen to byl?“ chtěla vědět Fidelda a zaujatě přejížděla sbírku hornin pohledem.

Bressal se poškrábal na zátylku.

„Musím se přiznat, že si nejsem zcela jist,“ řekl a jeden kámen zvedl. „Ale mohl by to být tento.“

Fidelda si ho od něj vzala a chvíli ho převracela v dlaních. Jejímu necvičenému oku připadal jako obyčejný kus žuly. Podala ho zpět hostinskému a on jej položil k ostatním kamenům na stůl.

„Mohu vám ještě něco nabídnout, nežli se odeberete na lože?“ zeptal se jich pak a přejel společností pohledem.

Archú se Scoth prohlásili, že si už půjdou lehnout, ale Eadulf Bressala požádal o ještě jeden pohár medoviny s tím, že

posedí o něco dále u krbu. I Fidelma zůstala a povídala si dál s Bressalem, neboť dobře věděla, že každý hostinský je skvělý zdroj zpráv z okolí. Zavedla řeč na Ebera. Bressal se s ním setkal jen párkrát, když náčelník projížděl kolem jeho hostince ze svého území do Cashelu. Sám s ním neměl dost velkou zkušenost, aby si na něho stačil utvořit názor, ale prý o něm slyšel rozličné zvěsti. Někteří o něm prohlašovali, že je to hrubián, jiní zase chválili jeho štedrost a dobrosrdečnost.

Ještě nebylo nijak pozdě, když mu Fidelma oznámila, že i ona se odebere k odpočinku. Bressal jí připravil lůžko v rohu ubytovny, která zabírala celé horní podlaží hostince. To místo bylo od zbytku prostoru oddělené závěsem – v tak malých hostincích, jako byl tento, totiž nebyvalo zvykem, že by hosté měli k dispozici samostatné pokoje. Lůžko pak tvořila prostá matrace ze slámy a hrubá vlněná přikrývka. Vše ale bylo čisté, bylo tam teplo a útulno a Fidelma po ničem víc netoužila.

Připadalo jí, že stačila sotva položit hlavu, když vtom už ji někdo budil a ona s úlekem procitla. Čísi teplá ruka jí svírala paži a jemně s ní třásla. Zamrkala a pokusila se ze sevření vyprostit, když uslyšela známý hlas, jak šeptá: „Klid. To jsem já.“

Hlas patřil Eadulfovi.

Uklidnila se a snažila se ve tmě zaostřit.

„Před domem jsou nějací ozbrojení muži,“ pokračoval Eadulf šeptem tak tichým, že ho jen stěží slyšela.

Fidelma viděla, že za oknem je zvláštní šedavé světlo, a i když zahlédla venku na obloze jednu či dvě blednoucí hvězdy, které se zdráhaly opustit nebe, uvědomila si, že se blíží úsvit.

„Co je ti na těch mužích podezřelého?“ zeptala se ho, ale stejně jako on promluvila šeptem.

„Zhruba před čtvrt hodinou mě vzbudil dusot koňských kopyt,“ vysvětloval jí Eadulf tiše. „Vyhlédl jsem ven a zahlédl stíny asi půl tuctu mužů. Pomalu sem dojeli, ale přímo k hostinci nezamířili. Ukryli si koně v lese tady okolo a pak sami zaujali místo mezi stromy naproti vchodu do domu.“

Fidelma se zprudka posadila. Náhle byla naprosto probuzená.

„Lapkové?“

„Je to možné. Rozhodně s tímto hostincem a lidmi v něm podle všeho nemají žádné pěkné úmysly, protože všichni u sebe mají luk.“

„Upozornil jsi na to Bressala?“

„Jeho jsem vzbudil jako prvního. Je v přízemí a snaží se zata-
rasit dveře pro případ, že by nás napadli.“

„Už ho zde někdy někdo přepadl?“

„Nikdy. Občas se stává, že skupiny lupičů přepadnou bohatší
hostince u hlavní cesty spojující Lios Mhór s Cashelem a obe-
rou všechny vevnitř. Ale proč by si někdo měl vybrat za cíl tohle
osamocené stavení?“

„Jsou už vzhůru i ti mladí?“

„Mladí? Aha, myslíš Archúa a Scoth. Ještě ne. Nejprve jsem
šel...“

V tu chvíli se zvenku ozvalo jakési zasvištění a Fidelma ucítila
závan kouře. Při druhém zasvištění už se kousek od ní prohnal
oknem šíp a zabodl se do protější zdi. Kolem šípu bylo přivázáno
trochu slámy, kterou někdo zapálil. Vzápětí už k nim zvenku
dolehly mužské hlasy, kdosi vykřikoval rozkazy.

Fidelma vyskočila z lůžka.

„Okamžitě vzbud' ostatní. Napadli nás.“ Druhá věta byla
poněkud zbytečná, neboť v tu chvíli do místnosti vletěl další
zapálený šíp a zabodl se do podlahy. Fidelma se k němu vrhla
a vytrhla ho ze dřeva, aniž by dala najevo strach z hladových
plamenů. Otočila se a vyhodila šíp z okna, potom se natáhla
po prvním, který vzápětí následoval stejnou cestou ven. Znovu
se obrátila a rychle přes sebe přehodila své roucho. Pak, aniž se
byť jen na okamžik zastavila, strhla zástěnu oddělující její roh
od zbytku místnosti, aby látku nemohl zapálit případný další
šíp. Archú, kterého mezitím už Eadulf vzbudil, se k ní vmžiku
rozběhl, aby jí pomohl.

„Zůstaňte tady,“ nakázala jim Fidelma. „Držte se u země, ale
kdyby sem vletěly další zapálené šípy, musíte je uhasit.“

Nečekala na odpověď, zamířila ke schodům a po nich dolů
do hlavní místnosti v přízemí.

Hostinský Bressal se tam právě pokoušel vložit šíp do luku.
Počíнал si ale neobratně a bylo zřejmé, že s tou zbraní velké
zkušenosti nemá.

Vzhlédl k ní a v jeho jindy tak veselé tváři se zračil hněv.

„Lapkové!“ řekl zlobným polohlasem. „V okolních lesích nikdy
lupiči nebývali. Musím svůj podnik chránit.“

Teď už k nim po schodech seběhl i Eadulf.

„Tys říkal, žeš ty muže viděl přijíždět,“ otočila se k němu Fidel-
ma. „Kolik tedy odhaduješ, že jich bylo?“

„Zhruba půl tuctu,“ odpověděl jí.

Fidelma stiskla rty tak pevně, až to téměř zabořelo. Urputně se pokoušela vymyslet, jak by se dal dům ochránit.

„Nemáš tu ještě nějaké jiné zbraně, Bressale?“ zeptal se ho Eadulf. „My sami se nemáme čím bránit.“

Hostinský se na něho překvapeně zadíval, nedokázal si asi v hlavě srovnat, že duchovní bratr se najednou dožaduje zbraní.

„No pospěš!“ pobídl ho Eadulf netrpělivě.

Bressal sebou trhl a poslušně ze sebe vypravil:

„Mám tu dva meče a tento luk, toť vše.“

Eadulf si luk zkoumavě změřil. Zdálo se, že je to pěkná zbraň, byl zhotovený z tisového dřeva, silného a ohebného, nakolik to alespoň Eadulf dokázal v rychlosti posoudit.

„Jak dobře se s ním dokážeš činit?“

„Příliš dobře ne,“ přiznal se Bressal.

„Pak ho dej raději mně. A vezmi si meč.“

Bressalovi to očividně nešlo na rozum.

„Ale ty jsi přece mnich...“

V tu chvíli už ho přerušila Fidelma, která netrpělivostí dupla.

„Hned mu ten luk dej!“

Eadulf hostinskému zbraň málem vytrhl a napjal tětivu se zručností zrozenou z dlouholeté zkušenosti.

„A mně dej druhý meč,“ vyzvala ho Fidelma, zatímco Eadulf zkoušel luk. Teď nebyl čas ohromenému hostinskému vysvětlovat, že jako dcera Failbeho Flanna, krále Cashelu, se musela učit ohánět mečem snad ještě dříve, nežli se naučila číst a psát.

Eadulf popadl několik šípů, které ležely na stole.

„Je tu nějaký zadní východ?“ zeptal se hostinského.

Bressal beze slova pokynul směrem ke stěně vzadu.

Eadulf s Fidelmou si vyměnili rychlý pohled.

„Mám v plánu vykrást se ven a pokusit se k těm zlosynům dostat zezadu,“ odpověděl jí na nevyřčenou otázku.

„Půjdu s tebou,“ oznámila mu Fidelma bez zaváhání.

Eadulf se nezdržoval tím, že by se jí to pokoušel rozmluvit.

Fidelma se podívala po Bressalovi.

„Naši mladí přátelé zůstanou nahoře a budou se snažit uhasit všechny zápalné šípy, které do místnosti padnou. Ty zůstaň zde a pokus se o totéž, ale nejprve za námi pořádně zataras dveře.“